

ÚSTR uspořádal konferenci k 80. výročí vzniku SNB

18.9.2025 - Petra Jungwirthová, Martin Vacek | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

V prostorách Muzea Policie České republiky v Praze se v pondělí 15. září uskutečnila odborná konference s názvem 80 let od vzniku Sboru národní bezpečnosti (SNB). Hlavním organizátorem konference byl Ústav pro studium totalitních režimů, který ji připravil ve spolupráci s Muzeem Policie ČR. Cílem bylo nabídnout mezioborový pohled na vývoj této klíčové bezpečnostní složky od jejího vzniku v roce 1945 až po zánik komunistického bezpečnostního aparátu po roce 1990.

„Téma Sboru národní bezpečnosti je stále historicky i společensky živé. Vedle notoricky známé represivní složky bylo důležité zkoumat i každodenní agendu SNB – od kriminální a pořádkové služby po správní činnosti, které zasahovaly Sbor národní bezpečnosti vznikl v květnu 1945 jako jednotná bezpečnostní složka podřízená ministerstvu vnitra. Nahradil předchozí systém četnictva, policie a dalších struktur a již od počátku byl výrazně politicky formován. V následujících dekádách sehrál SNB klíčovou roli v upevňování moci Komunistické strany Československa, a to jak prostřednictvím represí, tak skrze každodenní správní agendu. Konference nabídla široké spektrum pohledů na jeho činnost a historický vývoj do života milionů lidí,“ uvedl historik **Milan Bárta** z Ústavu pro studium totalitních režimů, jeden dvojice z odborných garantů konference.

„O Sboru národní bezpečnosti se často hovoří jen jako o nástroji politické represe. Naším cílem bylo nabídnout hlubší analýzu jeho vnitřního fungování a ukázat, jak každodenní činnost SNB ovlivňovala životy obyčejných lidí – od byrokratické agendy přes kontrolu hranic až po zásahy proti kriminalitě,“ doplnil **Libor Svoboda**, historik z ÚSTR a druhý odborný garant akce.

Konference představila bezpečnostní organizaci z různých úhlů. Od vzniku samotného SNB (**Libor Svoboda**), přes personální obsazení sboru (**Milan Bárta**) a postavení SNB ve federativně uspořádaném státě (Miroslav Šteinbach) se příspěvky odborníků týkaly například Správy ochrany stranických a státních činitelů (**Jan Kalous**), cizinecké agendy a bezpečnostních sborů (**Kamil Nedvědický**) či kriminalistiky v rámci SNB (**David Zámek**), pomocné strážě Veřejné bezpečnosti (Filip Křížek) nebo i Obranného zpravodajství v letech 1945-1951 (**Daniel Povolný**). Došlo i na konkrétní akce (Václav Šipla) či zakládání speciálních útvarů (**Zdeněk Homola**), resp. vznik pohraničních oddělení Veřejné bezpečnosti u státních hranic s NDR (Pavel Vaněk). Velkou pozornost účastníků a návštěvníků vyvolalo téma alkoholové toxikomanie v Československu v letech 1945-1980 (Miloš Vaněček).

„Konference jasně ukázala, že Ústav pro studium totalitních režimů plní své poslání nejen výzkumem a dokumentací represivních složek, ale také aktivním vytvářením prostoru pro odbornou diskusi. Reflexe historie SNB je součástí širšího pochopení mechanismů totalitní moci, a právě otevřený dialog mezi historiky, archiváři i veřejností k tomuto porozumění zásadně přispívá,“ zhodnotil akci 1. náměstek ředitele ÚSTR **Kamil Nedvědický**. Jak dodal, Ústav pro studium totalitních režimů plánuje vydání kolektivní monografie, která shrne vybrané příspěvky z konference. Přednášky měly podobu krátkých referátů a byly určeny jak odborné veřejnosti, tak zájemcům o moderní dějiny.

AUTOR: PETRA JUNGWIRTHOVÁ / MARTIN VACEK

FOTO: ÚSTR / JÚLIA HOLAŇOVÁ

<https://www.ustrcr.cz/ustr-usporadal-konferenci-k-80-vyroci-vzniku-snb>